

GOSPODAR-SKI LIST V POUK IN ZABAVO

IZHAJA VSAKEGA PRVEGA V MESECU
Cena inseratom po dogovoru
CENA: 100 Din letno, inozemstvo 200 Din

Uredništvo in uprava Maribor, Slomškov trg št. 20

Vrt v Maju.

Mesec cvetja je tu! Vendar nas veselje nad lepim cvetjem ne sme ovirati, da ne bi preprečili tudi rasti našega škodljivca — plevela. Treba bo že okopati zgodnje zelje, ohrovt in kolerabo, ki smo jih presadili iz toplih gredic. Kumare, buče, papriko in paradižnike pa presadi na prosto šele v drugi polovici maja, ker so te rastline občutljive za mráz.

Sejemo v maju kar na prosto kumare, ječilne buče, redkvico, pozni grah, peso, špinačo, pozno zelje in pozni ohrovt. Koncem meseca maja sejemo radič in endivijo. Za zgodnjo setev je rumena endivija, za jesensko in zimsko uporabo pa zelena. V maju posadimo tudi fižol.

Setve je treba pleti in razredčiti. Zatiranje plevela je za rast rastlin nujno potrebno. Ob deževju pa je dobro zalivati zelenjad z razredčeno gnojnico iz kurjeka.

Če se pojavijo bolhe, jih preženemo s škropljenjem tobačnega ekstrakta, ali pa s pepelom, ki ga posejemo po gredicah.

Na cvetlične grede nasadimo letne cvetlice: astre, šeboje, cinije, nageljne in druge, ki jih presadimo iz zabojčkov ali iz toplih gred. Napravimo potaknjence od krizantem. Mačham, marjeticam, potočnicam pobereimo seme in ga spravimo.

Če imamo slabotne in bolne sobne cvetlice, jih presadimo v izpraznjene tople grede ali na vrtno leho, da se na novo opomorejo. Če je sonce premočno, jih je treba zasenčiti.

Oleandre postavimo na sonce in jih izdatno in redno zalivamo. Vrtnice moramo ob hladnem vremenu čez noč pokriti z lahkimi cunjami ali s časopisnim papirjem.

Pelargonije.

Naše najbolj priljubljene in tudi najlepše cvetoče prijateljice so pelargonije. Njihovi škrlatasto rdeči cvetovi žare raz kmečka okna in ob njih rahlo rožni ter čisto beli. In spet druge vidiš prekrasno angleško pelargonijo, ki se košati s svojo lepoto, ter bršljanke, ki se obešajo raz okna balkonov in teras.

Tako malo nege potrebujejo te rastline, da jih lahko goji vsaka gospodinja. Zlasti naše slovensko dekle ne sme pozabiti, da so njena okna ogledalo njene pridnosti, nežnosti in ljubezni.

Navadna pelargonija ni izbirčna. Dobro se počuti v nekoliko težji zemlji in ljubi vlago. Najlepše cvete v razmeroma majhnem loncu na zračnem in suhem prostoru. Spomladi je treba pelargonijo obrezati, zlasti velike, rogovilaste rastline. Na vsaki mladiki pusti le štiri do pet oces. Potem jih presadi, ko začno očesa poganjati. Če pa preje presajaš, jih obreži šele, ko so se dobro ukoreninile. Obrezovati in presajati ne smeš hkrati. Koreninice lahko nekoliko skrajšaš.

Prezimi pelargonijo v hladni sobi ali suhi kleti, kjer ne zmrzuje. Zalivaj jo po potrebi

in pazi, da ne zmočiš listov in stebela. Oveneले in odmrle dele odreži z ostrim nožem, prav tako tudi orumenele liste, pri katerih pusti spodnji del peclja, kateri itak pozneje sam odpade.

Pelargonije razmnožujemo s **potaknjenci** v poletnem času, od maja do septembra. Za potaknjence odreži čvrste in trdikaste, a ne vodene poganjke in jih posadi v lonec ali zabojček. Spodnje liste potaknjencem prirežeš. Če hočeš imeti lepo košato in ne rogovilasto rastlino, moraš že mlademu, dobro ukoreninjenemu potaknjencu odščitniti vršček.

Anglska pelargonija (žlahtna, aleluja, štefanija) je dosti bolj občutljiva od navadne in še lepša. Ugaja ji lažja prst. Potaknjence napravi poleti, ko pelargonija odcvete. Če jo obrežeš spomladi, jo s tem uničiš. S ščipanjem vrščkov dobiš močne, košate rastline. — Pozimi jih imej na zmerno hladnem, svetlem in zračnem prostoru.

Bršljanka (viseča pelargonija) je tudi izredno lepa cvetica, ki napravi dolge poganjke z mnogimi cvetovi. Imeti pa hoče dosti sonca, močno zemljo (kompostno) in dosti vlage. Ko cvete, jo je dobro zaliti z razredčeno gnojnico iz kurjeka.

Razmnožiš jih tudi s potaknjenci, ki se v dveh do treh letih bujno razvijejo. Prezimi jih v hladnih, svetlih prostorih.

Z majhno pozornostjo in pridnostjo more vsaka vzgojiti te hvaležne cvetice v bujno okrasje svojega doma.

Več zelenjadi in sadja!

Pri naši vsakdanji prehrani čisto pogrešimo. Ni dovolj, da se nasitimo in ni vseeno, kaj jemo.

Naše telo prehranjuje kri, od katere je odvisno naše zdravje. Kri pa nastaja iz jedi in pijače, ki jo uživamo. Iz tega sklepamo, da je nepravilna prehrana lahko vzrok mnogim boleznim.

Zelenjad vsebuje mnogo redilnih snovi: beljakovin, rudninskih snovi in vitaminov, kar v drugi hrani ne dobimo v zadostni meri. Te snovi so za razvoj našega organizma nujno potrebne, ker bi se brez njih ne mogel vsestransko razviti. Zaradi pomanjkanja nekaterih rudninskih snovi kri ne more odvajati škodljivih primesi, zlasti ogljikove kisline. Pomanjkanje apna pa povzroča mnoge kostne bolezni, posebno »angleško bolezen« (to je omehčanje kosti), slabo zobovje itd.

Ker uživamo preveč mesne hrane, krompirja in moke, sprejemamo s tem preveč beljakovin in škroba. S tem si pa skvarimo kri in posledica tega je slaba odpornost našega telesa proti raznim boleznim. Ker manjka taki hrani rudninskih snovi, moramo poiskati druge, ki nam da nadomestilo — **to je sadje in zelenjavo.**

Sadje uživajmo sveže. S kuhanjem in sušenjem se porazgubi mnogo redilnih snovi. V sadju je dosti sadnega sladkorja, ki je lahko prebavljiv in važen za prehrano.

Glavna jed pri kosilu naj bi bila zelenjad: ohrovt, zelje, solata, endivija, regrat, špinača, kopriva, rdeča pesa, koleraba, redkev. Najbolj priporočljiva od zelenjave je špinača, ki vsebuje največ rudninskih snovi in vitaminov. Vendar se je v naših kuhinjah zelo malo uporablja. Nekatere moti njen okus, to pa zaradi tega, ker so si ga pokvarili z napačno prehrano.

Špinačo pripravljajo gospodinje tako, da jo skuhamo, seseklajo itd. To je precej zamudno in obenem manj k ristö, kakor če jo pripravimo svežo. Špinačo kuhamo, če je že stara in lesnata. Veliko okusnejša je, če jo samo čušim v surovo maslu ali masti. Obenem pa ohrani svoj okus in vse redilne snovi.

Prinašamo tudi nekaj navodil za pripravljanje špinače.

Kuhinja.

Navadna špinača.

Osnaži špinačo, jo operi in skuhamo v zavreli vodi. Čez nekaj minut jo odcedi in drobno sesekljaj na deski. Na masti napravi svetlo prežganje, zreži nanj širok česnja in zelenega peteršilja. Stresi na to sesekljano špinačo, jo zalij z juho in osoli. Ko vre nekaj časa, pa prideni še žlico kisle smetane.

Prav tako se pripravi tudi **koprive**, ki so kot špinača izborna prikuha. Uporablja mlade liste kopriv.

Bolj priporočljiv način pripravljanja špinače je sledeči:

Špinačo operi v več vodah. V kozici razgrej surovega masla ter oprazi v njem malo čebule in moke. Potem prideni **cele surove špinačne liste** in jih duši pet minut. Špinačo osoli in ko se je tekočina izparila, dodaj še kislo smetano in jed je pripravljena.

Drugi način: Surovo špinačo na drobno sesekljaj, preden jo daš dušiti. Narediš jo tudi lahko brez čebule in moke, samo z maslom in smetano. Soli potrebuje ta špinača zelo malo, ker jo ima sama dovolj v sebi.

Špinačna solata.

Špinačne liste brez pecljev dobro operi, oce-di in zreži na drobne rezance in jo zmešaj s solatno omako, ki jo pripraviš takole: vzemi pet rumenjakov od trdo kuhanih jajc in jih dobro pretlači skozi penovko. Prideni 5 do 6 žlic dobrega olja, sok ene do dveh limon in par zrn soli. Dobro zmešano vlij na solato.

Ta solata je izredno zdrava jed in ker jo jemo surovo, ne more izgubiti s kuhanjem nobene hranljive snovi.

Majriško vino.

Natrgaj precej velik šopek dišečih perl — valdmajstra — ter poreži cvetoče vršičke. Na-

nje naliž dobrega belega vina in pridni stadkorja, da bo primerno sladko. Zreži neolupljeno pomarančo na rezine in jo namoči zraven. To pokrij in pusti stati par ur, da se vino navzame duha dišeče perle. Nato ga precedi v steklenico. Cvetlice ne smejo ostati v vinu predolgo, da ne postane grenko.

Učitelj in vzgojitelj naših čebelarjev umrl. V Smolincih pri Sv. Antonu v Slov. goricah je zatisnil za vedno v Gospodu svoje oči tamošnji posestnik g. Ivan Jurančič v starosti nad 70 let. Pokojni je bil znan po Slovenskem Štajerskem kot potovalni učitelj za čebelarstvo. Lepo ter dobro in napredno organizirana čebeloreja po Slovenskih goricah je njegovo delo. Bil je sijajen ljudski govornik in ga je priprosti narod vsikdar poslušal z največjim navdušenjem. Veliko dobrega je storil na združnem polju. Posebno zahvalo mu je dolžan »Slovenski gospodar«, kateremu ni bil samo zvesti naročnik, ampak v predvojnih letih eden najboljših ter najbolj požrtvovalnih dopisnikov v novicah in člankih. V povojnem času je pisal mnogo za naš list kot čebelar-ski strokovnjak. Njegovo občo priljubljenost v bližnji in daljni okolici je dokazal njegov pogreb, ki se je vršil dne 27. aprila. Poslovilne besede mu je govoril njegov dobri prijatelj g. Franjo Žebot. Delavnemu in zaslužnemu slovenskemu možu svetila večna luč, žalujočim preostalim naše sožalje!

Pevsko društvo »Maribor« je dobilo novo zastavo. Zadnjo nedeljo se je vršila v stolnici slovesna blagoslovitev nove zastave pevskega društva »Maribor«, katero je izvršil škof dr. I. Tomažič. Ob poldesetih dopoldne se je razvil v stolno cerkev slovesen spreved zastav mariborskih kulturnih društev, ki so spremljale v svetišče še zavito novo tovarišico. K sklepnim svetoletnim pobožnostmi in k slavnostni blagoslovitvi je imel primeren nagovor g. kanonik dr. I. Žagar. Po nagovoru je razvila novo zastavo botra gospa dr. Angela Juvanova in slovesen blagoslov je izvršil g. škof dr. I. Tomažič, ki je društvu čestital in izrazil posebno veselje, ker si je izbralo kot prvo na zastavo podobo svetniškega Slomškega. Končal je z željo, naj društvo nadaljuje svoje delovanje v Slomškovem duhu. Po blagoslovitvi je odslužil slovesno sv. mašo g. stolni prošt dr. M. Vraber. Pri službi božji je pelo društvo »Maribor« pod vodstvom g. stolnega kapelnika Gašpariča in ob spremljevanju vojaške godbe. Po končani slovesnosti se je razvil spreved pred škofijo, kjer so se zastopniki društva »Maribor« še enkrat zahvalili škofu za blagoslov, dobrotnikom in številnim udeležencem.

Novomašnik — četrti duhovnik iz ene družine.

Zadnjo nedeljo 28. aprila je pel v Ptuj v minoritski cerkvi novo sv. mašo g. Metod Rupar, minorit, ki je že četrti duhovnik iz nadvse vzgledne Ruparjeve družine v Ptuj. V Ruparjevi družini je bilo

15 otrok in jih živi 13, in sicer sedem fantov in šest deklet.

Franc je redovni brat pri lazaristih v Gradcu, Jožef je kaplan v Lučanah, tretji sin je misijonar v Pekingu na Kitajskem, četrti sin Maks je misijonar pri lazaristih v Celju, peti sin Andrej je redovni brat pri kapucinih v Ptuj, šesti sin je zdravnik v Admontu.

Na dan nedeljske nove sv. maše je slavil oče Janez Rupar 70letni jubilej. Jubilant je rojen 28. aprila 1865 pri Sv. Andreju pri Škofji Loki in je služboval kot uradnik bolnic na Zgornjem Štajerskem in po prevratu je upravljal bolnico v Ptuj. Že nekaj let je vpokojen. Na predlog škofa dr. I. Tomažiča je odlikoval sv. oče Pij XI. jublanta z ozirom na njegovo vzgledno življenje, katoliško delovanje in posebno še pa radi res katoliške vzgoje svojih otrok z zaslužnim križcem in je podelil obitelji na dan nove sv. maše četrtega sina duhovnika apostolski blagoslov s popolnim odpustkom.

Presrečni rodbini Rupar naše častitke z željo, naj jo Bog tudi za naprej čuva, vodi in blagoslavlja!

Ženini ne bodo rabili za bodoče zdravniškega spričevala. Po novi uredbi, katero objavljajo »Službene Novine« se ukinja člen 9. zakona o zatiranju spolnih bolezni, ki je določal, da se morajo ženini pred poroko podvreči zdravniški preiskavi in dokazati s spričevalom, da so zdravi. Ta zakon je izdelal ter parlamentu predložil g. Ivan Pucelj, ko je bil minister narodnega zdravja in socialne politike. Strokovnjaki so takoj, ko je bil zakon sprejet, izrazili svoje pomisleke proti nekaterim njegovim določbam, zlasti proti členu 9. Ko so zdravniki na svojem zborovanju v Zagrebu zavzeli svoje stališče proti temu členu, ga je vlada ukinila.

*

Domačija — žrtev požiga. Na Stari Vrhniki je uničil podtaknjen požar posestniku Janezu Gostiši, po domače Kirnu, hišo, hlev, skedenj, svinjake, stelnik, drvarnico in vodnjak. Požigalec je neki tujec, ki je prenočeval na skednju proti prepovedi gospodinje. Škoda je cenjena na 75.000 Din, zavarovalnina znaša komaj 25.000 Din.

Požar. Blizu Šoštanja pri Sv. Florijanu je upepelil ogenj gospodarsko poslopje posestniku Martinu Berložniku. Zgorela je tudi krava in nekaj svinj. Gasilci so preprečili, da ni šla tudi še hiša. Škoda znaša 20.000 Din.

Veliko gospodarsko poslopje je uničil ogenj v Cirkovcah pri Pragerskem posestniku Goljatu. Gasilci so preprečili razmah požara. Rešili so živino, a vendarle znaša škoda 60.000 Din.

Uboj. V Beli nad Špitaličem pri Kamniku so našli nezvestnega Blaža Štrajherja, posestnikovega sina. Imel je rano na temenu in je kmalu izdihnil. Orožniki so ugotovili, da je ubiti vasoval čisto pri drugi hiši, kjer mu je nekdo izpodmaknil lestvo in je na tleh ležečega še obdelal z udarci. Nezavesten je bil Štrajher prenešen na povsem drugo dvorišče, kjer so ga našli v globoki nezvesti.

Druga žrtev trčenja dveh kolesarjev. Med novicami poročamo, kako sta trčila usodepolno na Frankolovemu iz nasprotnih strani vozeča kolesarja Anton Sotler iz Radeč in 41letni brezposelni drvar Alojzij Pungartnik iz Ljubnice pri Velenju. Prvi je podlegel pretresu možganov v celjski bolnici, Pungartnik je umrl vsled poškodb 26. aprila v bolnici v Celju.

Divjaško maščevanje. Na Slivniškem Pohorju so vdrli neznanci v gospodarsko poslopje posestnika Janeža Dolšeka in so mu razbili iz maščevanja nov voz. Škoda znaša 3000 Din.

Obsodba. 25letni mesarski pomočnik Ivan Fingušt iz Gorice pri Račjem se je sprl 17. februarja s hlapcem Štefanom Žumrom. Fingušt je zabodel Žumra z nožem v trebuh in je zaboden podlegel rani. Pred mariborskimi sodniki se je zagovarjal Fingušt 27. aprila s silobranom. Obsojen je bil na tri leta strogega zapora.

Z noževo klino v hrbtu so pripeljali v mariborsko bolnico Ivana Miložiča, hlapca iz Vel. Zimice pri Sv. Barbari v Slov. gor. Napadla sta ga dva neznanca in eden ga je zabodel tako hudo, da se je odlomila noževa klina pri ročaju in obtičala v rani.

OBLETNICA OBMEJNIH KRŠČANSKIH ORGANIZACIJ.

Marijina družba v Marenbergu obhaja svojo 25letnico. L. 1910, ko sta tukaj bila g. dekan Avgustin Hecl in g. kaplan Franc Škof, danes župnik pri Sv. Antonu v Slov. goricah, je bila ustanovljena Marijina družba za mladeniče in mladenke; sprejetih je bilo lepo število fantov in deklet. Dekliška zastava je bila izdelana istega leta pri šolskih sestrah v Mariboru, mladeniška s slovenskim napisom je bila naročena leta 1913 pri I. Heindlu na Dunaju in jo je meseca junija blagoslovil preč. g. bogoslovni profesor dr. Josip Hohnjec. Bill so najboljši fantje v kongregaciji, umsko in npravno na visoki stopinji, a se žal iz svetovne vojne niso več vrnili domov. Slava jim! Obenem z Marijansko kongregacijo se je tudi ustanovila katoliška mladinska organizacija, Mladeniška in Dekliška zveza, ki sta imeli svoje sestanke, prireditve in petje na stari pošti, pozneje v kaplaniji in slednjč pri Sv. Janezu. Spomini na tiste čase so lepi. Kot nadaljevanje tega obstoja danes katoliško Prosvetno društvo, ki ima v trgu lasten prostor. Najznamenitejši dogodek v delovanju mladinske organizacije je bil pač tedaj, ko se je pri Sv. Janezu v začetku leta 1918 podpisala majniška deklaracija in izjava poslala na Dunaj. Vse to je popisano v društveni knjižici.

Turnišče. Na velikonočni pondeljek je doživela družina našega priljubljenega poštarja g. Gjörköša izredno lep domači praznik. Pred oltar sta stopili dve hčerki Gjörköševi, Micika in Anica, in tudi sam g. Gjörköš je obhajal srebrno poroko s svojo zvesto družico Baro. Zbrali so se znanci in prijatelji pri Gjörköševi hiši in pospremili g. Gjörköša s soprogo, Miciko in Ančko z njunima ženinoma v cerkev, kjer jih je obkolila velika množica žup-

ljanov in jim tvorila špalir. Micika se je poročila z g. M. Puškaričem, žandarmerijskim podnarednikom iz Beltincev, Ančika se je poročila s fantom iz Turnišča, g. Lebar Francem. Mladoporočencem in jubilentoma prav iskreno čestitamo in jim kličemo: Blagoslovi vas Vsemogočni s svojim mirom! Poročal je vlč. g. Godina Ignac, turniški kaplan. — Turniška mladina je priredila na velikonočne praznike izvirno igro Fr. Horvata »Najdenka«. Režijo je vodil avtor sam. Vsi igralci so bili prvič na odru, zato tudi ni bilo tistega uspeha, kakor so nogoče gledalci pričakovali. Vsekakor pa moramo pohvaliti igralce, njihovo voljo in veselje do igranja, zlasti še, ko se je treba boriti s tolikimi pomanjkljivostmi. Res so se potrudili in uspeh bi bil tudi vidnejši, če bi imeli na razpolago oder za vaje. Zato je tudi razumljivo, da je bila pomanjkljiva mimika. Res sijajno in popolnoma dovršeno se je odrezal g. Čižmazia v vlogi Antona. Prav tako je bila zelo dobra Mihelič Barica v vlogi Majdice. Želimo, da se zopet kmalu pokažejo naši igralci na odru, saj nekateri odkrivajo res pravi igralski talent. — Na velikonočni ponedeljek je imel g. dr. Klar političen shod v Renkovcih ob enih popoldne in v Turnišču ob treh popoldne. — Dne 23. aprila se je vršil pod vodstvom banske uprave, ki je poslala svoje zastopnike, in pod vodstvom sreskih kmetijskih odborov plemenski goveji sejem za celi lendavski srez. Sejma se je udeležilo večje število rodovniških društev, kakor: Beltinci, Bogojina, Črensovci, Dobrovniki, Dolina, Duga ves, Lakoš-Kapca in Nedelčica, ki je bila najbolje zastopana. Prignanih je bilo 7 telic in 26 bikov-originalcev. Cenilna vrednost posameznih komadov se je gibala od 2500 do 3000 Din. V splošnem je naredil ta sejem plemenske živine precej dober vtis, le vreme je malo preveč motilo.

Sv. Trojica v Slov. goricah. Na velikonočni ponedeljek je priredila naša fantovska in dekleška Marijina družba krasno versko igro: »Slehernik«. Dvorana je bila nabito polna, kljub temu, da ta dan gre po večini vsak k svojcem po pisanko. Zato so morali igro ponoviti na Belo nedeljo. Igro je vodil preč. p. Ludovik Dovč, ki je spoznal globok pomen te igre in ga tudi hotel prikazati, kar se mu je tudi posrečilo. Vsa čast pa tudi igralcem, ki so se zmučeni od dnevnega dela zbirali ob večerih k vajam in nam končno pokazali moč, ki jo premorejo. Posebno dobro je odigral vlogo Slehernika Franc Šuta. Težkoče jim je delal le oder, ki je majhen. Toda, ko bodo boljši časi, se bo tudi to zboljšalo. Trojiški igralci pa s korajžjo naprej! — Kš.

Sv. Marko pri Ptuj. Odkar je g. ptujski prošt dne 8. decembra lani blagoslovil našo Slomšekovo dvorano, smo imeli v njej že 10 predstav. Izbrane so bile tako, da so se ujemale s cerkvenim časom in združevale karistno s prijetnim. Najbolj je to dokazala pastoralna igra v času obiskanja, ki so jo izvajali na Tiho in Cvetno nedeljo ter na Veliki petek. Udeležencem, ki so vedno polnoštevilno napolnili dvorano, je pripomogla, da so si mogli bolj živo predočiti Kristusovo trpljenje. V skladu z zahtevami modernega ljudskega odstopa so igralci radi svoje moralne neoporečnosti ustvarili tako popolne like svetopisemskihoseb, da predstava ni bila le navadna igra, ampak pravo sodoživetje, ki je publika spremljala z enako resnobo kot cerkveni obred. Glavno vlogo je M. Munda podal izredno dovršeno. Močno se je potrudil tudi g. Primožič in J. Ciglar, ki je duša na-

šega odra že več let. Zelo požrtvovalni so se izkazali fantje iz Stojice in dekleta. Vso hvalo zasluži tudi naš dekorater Črešnikov študent. Sploh pa so nam zmožnosti in vztrajna volja naših fantov in deklet trdno zagotovilo, da bomo dosegli še lepše uspehe.

Sv. Benedikt v Slov. goricah. V ponedeljek dne 15. aprila se je sedemletni Liziki, hčerki Franca Fekonja, želarja v Štajngrovi, pri štedilniku vnela obleka. Hudo ožgano je oče še isti dan spravil v mariborsko bolnico, kjer pa je hčerka že drugi dan umrla. — Zadnji petek smo pokopali enega izmed najstarejših naših faranov, prevžitarja Jakoba Rojsa iz Oseka, ki je bil v 88. letu. Pa še imamo starejše ljudi: Angelo Marcuzzo na Drvanji in Jožefo Stajanko v Ločnem vrhu sta že v 90. letu starosti, 13 mož in žen pa imamo, ki so stari 80—87 let. — Naša banovinska cesta Sv. Benedikt—Lomanoše bo v dveh mesecih dovršena. Sedaj se tlaka zadnji del. Potrebni kamen je ves nalomljen na Policah in v Štajngrovi in ga vozniki pridno vozijo. Cesta bo res prvovrstna. Ko bo gotova, se začne živahna zveza našega kraja z Gornjo Radgono, saj bo za 7 km krajša od kovača v Oseku, od Sv. Benedikta samega pa za polovico od one preko Ivanjc. Seveda bo ves težki promet v bodoče porabil krajšo progo čez Sv. Benedikt.

Lokavec pri Zgornjem Cmureku. Tudi mi se enkrat malo oglasimo, čeravno nas ta kriza silno tlačí. Posebno smo mi vinogradniški delavci najbolj prizadeti, ker hodimo delat v vinograde, ki so last Avstrijcev in ti so nam zljaj naenkrat odtegnili 3 Din pri dnevu. Kako naj si kupujemo hrano, obleko, orodje, ko ima vse to stalne cene? Pravijo, da ima vino dobro ceno, zakaj pa so dnevne plače manjše zdaj? — Imeli smo pri nas samo eno poroko.

Štrigova pri Ljutomeru. Mi smo kakor narava: zimski čas spimo, spomladi se pa zbuja v novo življenje in se začnemo gibati, če ravno so nekateri mislili, da nas več ni, da smo za vedno zaspali. Drugi so pa menda mislili, da se pri nas nič novega ne dogaja: češ, kjer je vse mrtvo, tam tudi ni nikakršnih novic. Toda naj širša javnost izve, da Štrigova še ni umrla, da tudi ne spi, pa da nekaj ima tudi neveselih novic, ki so se tekom meseca aprila zgodile in sicer: Umrl pri vojaki. Družino Novosel Blaža iz Trnovčaka je presenetila žalostna brzojavna vest, da je njihov sin Štefan pri vojaki umrl. Za dne 1. aprila t. l. je bil pozvan na odsluženje kadrovskega roka, a je že dne 15. aprila v vojni bolnici v Beogradu umrl. Ko so dne 18. aprila starši dobili sporočilo o sinovi smrti, je že bilo prepozno, da bi se pogreba udeležili, ker je že dne 17. aprila bil pokopan. Rajni Štefek je bil vrl mladenič, zvest katoličan ter obenem član križarskega bratstva. Njegovi tovariši-križarji so v namen za njegovo srečno večnost na velikonočni ponedeljek darovali sv. mašo in prejeli skupno sv. obhajilo. — Obesil se je. Na veliki četrtek se je obesil Zagorec Štefan, star 26 let, v Robadju (na Strmcu). Rojen je nekje v Podravini, pred tremi leti se je oženil z Babičevno (po domače Mrazovo) ter so skupno s starim Babičem stanovali v viničarji Golenko Avgusta iz Razkrižja na Strmcu. To Babičevno družino so tekom tega leta že dvakrat obiskale družinske žaloigre. Pred dvema mesecema se je njegova snaha, žena Alberta Babiča, iz samomorilnega namena s svojo 2inpolletno hčerko utopila v Splitu, sedaj pa se je zet Zagorec obesil.

Zreče. Dne 23. aprila se je za večno poslovil od nas Lojze Kučt, kmet v Slakovci. Rajni zapušta ženo-vdovo in šest nepreskrbljenih otrok, ki je med njimi najstarejši 13 let star. Pokojni je dosegel starost 43 let. Bil je nad 15 let cerkveni pevec, trden katoliški mož in narčni »Slovenskega gospodarja«. Njegovega pogreba se je udeležilo obilno ljudi. Doma so mu zapeli pevci iz Zreč »Spomladi vse se veseli«. Pogreb je vodil naš gospod župnik, ki se je ob odprtem grobu z lepimi besedami poslovil od rajnega: nato se mu je zapelo »Vigred se povrne«. Počivaj v miru v preranem grobu, dragi Lojze!

Kapela pri Slatina-Radencih. Zadnje čase imamo pri nas zelo slabo vreme. Ljudje jamejo jadicovati, kdaj bodo sadili krompir, koruzo in drugo. V prejšnjih toplih dneh je po naših hribih začelo lepo zeleneti, zdaj pa je postalo bolj hladno in zato rast počasneje napreduje. Krizo nam bolj poostreuje dejstvo, da moramo kupovati semenski krompir, ker večina našega pridelka ni za sajenje. — Človeku je težko na svetu samemu biti. To je spoznal tudi Kozmajer Leopold iz Kecjana, vrl gasilec in pevec, in si zbral nevesto Korošec Frančiško. Tudi drugi kandidati se že ponujajo, pa še ni nič gotovega Bog jim daj veliko sreče! — Gasilska četa kapelska priredi dne 26. majnika tombolo. Vsi od blizu in daleč so povabljeni! Na tombolo lahko pridete peš, tu zadenete možko in žensko kolo za povratek. Pa tudi za obleko bode te preskrbljeni. Kdor bo prišel na tombolo, naj si prinese ali pripelje velik zaboj, ker si dva prašiča ne bode mogel nesti v naročju domov.

Prihova. Na Prihovi je segla smrt s svojo koščeno roko v župnišče in preselila 74 let staro gospodinjvo v pokoju Franco Sušnik v boljšo večnost. Rajna je bila rojena na Gozdu pri Kamniku in je 34 let zvesto in neumorno služila sedanjemu prihovskemu g. župniku Antonu Kocjančiču na raznih službenih mestih, najprej kot dekla, pozneje kot gospodinja. Naposled je opešala in bila v pokoju zadnjih šest let. Bila je pridna in zvesta, delala je neutrudljivo, tako da je bila steber vsega gospodarstva v župnišču. Molila pa je tudi več kot vsi drugi. Imenovali smo jo sploh: zlata Franca. Naj ji Bog obilno povrne njena dobra dela! Mir njeni pobožni duši! — Na Prihovi bota dne 6. maja obhajala zlato poroko Anton Pučnik, posestnik na Dobrovi št. 6, in njegova zvesta družica Terezija O tej redki slovesnosti bomo poročali.

Sv. Jakob v Slov. goricah. Izginila so zimska okna s šolskih sob že v začetku marca, otroke pa je zeblo. — Dne 11. aprila nas je zapustil dosedanji organist g. Franc Pivko s svojo družino ter odšel v svoj rojstni kraj v Črno na Koroško. Šest let je deloval med nami; zlasti se je izkazal za prav dobrega pevovalja in igralca na odru. Bil je vešč tamburanja, poučeval je brezplačno ter veliko storil za napredek šentjakobskih fantov. Hvala mu!

Beltinci. Dne 25. aprila se je vršil živinski in kramarski sejem. Prignane je bilo veliko živine, le kupčije se skoro nič ni napravilo. Tudi kramarji so bili skoro brez posla.

Strehoval. Kakor smo že na tem mestu poročali o raznih vlomih po naših goricah v vinske hrame, moramo zopet z žalostjo beležiti, da tatovi še ne mirujejo. Še ponovno so poskušali svojo srečo na Bukovnici, naši sosednji vasi. Zdi se nam, da se bo končno le posrečilo zalotiti uzmoviče pri njihovem poslu in jih izročiti v roke pravice.

Deset grozdov pijanstva.

Na Ruskem so v prejšnjih časih pili mnogo vode in vina. Zato so bili tudi protialkoholisti na delu in pijancev niso opisovali v preveč rožnati luči. Posebno drastično opisuje njihove grehe kot deset grozdov pijanstva znameniti Dimitrij Rostovskij.

Prvi grozd je otemnenje duha. Človek izgubi zavednost. Od želodca, napolnjenega z vinom, se vzdigujejo vinske pare, delujejo na mozeg in omračujejo um. Zato v stanu pijanosti mnogi ničesar ne pomnijo, ne vedo, kaj delajo in kaj govoré, so kakor brezumni. In naj se zgodi, kar hoče, kako hudo delstvo, nesramnost ali poboj — jutri ne bodo ničesar vedeli. Tem veljajo besede sv. pisma: »Tepli so me, pa me ni bolelo, vlačili so me, a nisem čutil. Kdaj se bom zbudil in zopet dobil vino?« (Preg. 23, 35.)

Drugi grozd je nesramnost. Pijanec, ki je izgubil zavest, nič ni sram. Njegova govorica je gnusna, nečista, nesramna in žaljiva. Njegova usta so podobna živinskemu hlevu, napolnjenemu s smradljivim gnojem, a jezik je lopata, ki to smradljivost izmetava. Srce takega človeka je sedež zlega, iz katerega ne more kaj drugega priti, kot zlo po besedah sv. pisma: »Hudobe: človek iz hudega zaklada hudo prinaša, zakaj iz obilnosti srca usta govoré.« (Luk 61, 45.)

Tretji grozd na trti pijanstva je izdaja tajnosti. Pijanec odkrito pripoveduje vsem in vsakemu vse tajne reči, svoje in tuje, katere je skrbno skrival v globini svoje duše in je o njih molčal, dokler je bil trezen. In kar se je že davno zgodilo in pozabilo, to zopet vleče na dan, obuja takorekoč mrtveca iz groba. In kakor pijanec hrano izmetava iz sebe, tako odkriva i tajnosti. Eno in drugo — hrana in tajnosti pri pijancu nimajo obstanka.

Četrty grozd sodomske trte pijanstva je nagnenje k meseni slasti, kakor piše sv. apostol Pavel: »Ne vpijanite se z vinom, v katerem je nečistost.« (Ef 5, 18.)

Peti grozd, poln kačjega strupa, je jeza, togota, sovraštvo, prepir, psovane in pretep. Kc se ljudje napijejo vina, delajo, kakor govori modri v svetem pismu: »Kdo ima prepir? Kdo pada v jamo? Kdo ima rane brez vzroka? Kdo kalne oči? Ali ne oni, ki pri vinu sedé in pridno kozarce izpivajo?« (Pregov. 23, 29—30.)

Šesti žolčni grozd na trti pijanstva je poškodba in izguba zdravja. Pijancu pešajo telesne moči, tresejo se mu roke, boli ga glava, peša mu vid, boleha želodec in srce. Slabost ga obdaja, vodenika ga davi, prerana starost se bliža in dostikrat se pijanstvo konča z nesrečno smrtjo.

Sedmi grozd je zapravljanje premoženja, izguba blagostanja kakor pravi modri Sirah (19, 1): »Delavec, ki je pijanec, ne bo obogatel in kdor majhno zametuje, bo sčasoma padel.« Koliko

je ljudi, ki so bili premožni, a so vsled pijanstva prišli na beraško palico! Za zgled nam je izgubljeni sin v svetem pismu.

Osmi grozd pijanstva je izguba zveličanja. Kakor zemeljsko bogastvo jednako zapravlja pijanec tudi duhovne zaklade, ker pijanec je udan vsem grehom. Treznemu se grehi gnusijo in se jih boji. Kadar pa je pijan, se mu nič ne gnusi in se greha ne boji. In človek, ki je vsled pijanstva izgubil vse plemenite lastnosti, ni deležen odrešenja in si odtuja nebesa. Sv. apostol pravi (I. Kor 6, 10): »Pijanci ne bodo posedli božjega kraljestva.«

Deveti grozd je jeza božja. Pijanec prelamlja vse božje zapovedi, zato zbujá s svojimi grehi jezo božjo. Veliki prerok Izaija (5, 11) pravi: »Gorje vam, ki zjutraj vstajate, da se pijančevanju udajate in do večera popivate, da od vina vsi gorite.«

Deseti grozd na trti pijanstva je pa končno poguba duše. Drugi grešniki, ko se jim približa smrt, se morejo z Bogom spraviti in se kesati svojih grehov, ker je njihov um trezen. A pijanec se ne more z Bogom spraviti, ker se ne zaveda in ne vé, kdaj pride smrt. A za umirajočega brez kesanja je pogubljenje neizžljivo.

To so grozdi sodomskega vinograda pijanstva. Ti grozdi so v začetku sladki, a kmalu se z adkost izpremeni v grenki žolč, v kačji in gadji strup.

Po Dimitriju Rostovskem A. K.

Koliko mraza zdrže živa bitja.

Marsikdo bi mislil, da v mrazu nekaj stopinj, torej pod zmrzliščem vode, ugasne vsako živalsko življenje. Opazovanje živalstva v naravi in poskusi dokazujejo, da je to mnenje popolnoma napačno. Končno so znanstveniki dognali, da pač obstoja vročina, ki uniči vsako živo bitje, dočim še tako strašen mraz ne more uničiti vsega življenja v naravi. Ribe, žabe, polži in žuželke n. pr. morejo zamrzniti v vodi, ne da bi jim ta nezdoga kaj škodovala. Ko se razleti led, se namreč živali spet zbude iz nekakšnega ledenege spanja, ne da bi utrpele kako škodo. Seveda velja to le dotlej, dokler takim živalim ne zmrzne tudi notranjost telesa. V takem primeru namreč raztrgajo ledeni kristali, ki se tvorijo po žilah in tkivu, ves organizem, tako da vsako življenje ugasne. Ta smrtna meja je pri raznih živalih nizka in odvisi od množine raztopljenih soli v krvi. Raztopina soli zmrzne namreč šele pri zelo hudem mrazu. Tako zmrzne kapljica človeške krvi šele pri 15 stopinjah pod ničlo v ledeno grudvico. Življenjska meja v mrazu se je pri mnogih živalih dala določiti; tako so ribe, zamrznjene v kosu leda pri 15 stopinjah p. ničlo, potem ko se je led raztopil, ve-

selo zaplavale po vodi; če so pa led ohladili pri poskusu na 20 stopinj pod ničlo, ribe niso več oživele. Žabe zdrže 28 stopinj pod ničlo, pri 30 stopinjah pa zamrejo. Žuželke vzdrže še mnogo hujši mraz, nekatere bakterije pa prenesejo brez škode celo mraz tekočega zraka ali 190 stopinj pod ničlo. Ta prestrašni mraz, pri katerem se vtekočini celo plin helij, je le za dve stopinji manjši kot največji mraz, ki je sploh mogoč in kateri vlada v vsemiru. Prav verjetno je, da nekatera najnižja bitja vzdrže celo ta mraz, tako da mraz ne more uničiti vsega življenja, čeprav v njem življenje nekako ugasne. Oživijo pa ta bitja zopet, ko mraz popusti. Dokaz za to domnevo bo mogoče prinesiti seveda šele takrat, ko se bo znanstvenikom posrečilo v laboratorijih doseči to najnižjo stopinjo mraza — 273 stop. pod ničlo.

Prva napitnica.

Francoz, ki je imel priliko obedovati na angleški križarki, poroča v »Excelsioru« o angleški zvestobi starim navadam. Prva zdravica pri uradnem kosilu velja vedno kralju. Ko so naličili šampanjec in je dvignil kapitan križarke čašo, je hotel Francoz vstati. A sosede so ga potisnili nazaj v stol. »Gentle, kralju na zdravje!« Vsi angleški častniki so obsedeli. Potem so pojasnili gostu to staro šego. Nekoč v dobi jadrnic so imele kajute tako nizke strop, da so morali piti častniki na kraljevo zdravje nizko sključen, da ne bi treščili stoji z glavo v strop. Admiraliteta je uvidela, da je slična drža malo primerna svečanemu trenutku in predpisala morcarjem dvigati kraljevo čašo sede. Nekdanje fregate so že davno izumrle. Sedanje ladijske jedilnice so visoke in prostorne dvorane. A mornarji so ostali zvesti starini ter sedijo, ko dvigajo kraljevo čašo.

Potrpežljiva zakonska žena.

Svetovno nagrado potrpežljivosti in dobrohotnosti v zakonskem stanu bi zaslužila brezdvomno neka žena v severoameriškem mestu Čikago. Ta najtežje preizkušena ženska se je zglasila pred kratkem pri ločitvenem sodniku Eudolfu Desort. Prosila ga je, naj loči njen zakon z nasilnežem Johnom. Kot vzrok ločitve zakonskega življenja je navedla, da ji je ljubi John enkrat zlomil nos, dvakrat ji je razgrizel roko, trikrat ji je zlomil nogo, štirikrat ji je razrezal vrat, izbil ji je 5 zobov, in šestkrat jo je obdelal s kladivom. Našteti zakonski običaji so se zdeli tudi sodniku presurovi, vendar je skušal po naročilu postaviti, da poravnava pred izrekom ločitve zakona. Prigovarjal je ženski, naj odpusti nasilnemu soprogu. Dobričina je res umaknila ločitveno tožbo in se je vrnila k ljubemu Johnu.